

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT	629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04	UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI		00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ	621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17	TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET:	http://www.cbos.pl	E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/42/42/96

TELEWIZJA PUBLICZNA W OPINII SPOŁECZNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W ostatnich dniach lutego '96 prezes Zarządu Telewizji Polskiej SA Wiesław Walendziak złożył dymisję z piastowanego urzędu. Po decyzji tej nasiliły się kontrowersje wokół oceny działalności szefa telewizji, a na łamach prasy - liczne dyskusje o polityce programowej telewizji publicznej, o prawie widzów do informacji i etyce dziennikarskiej.

Interesowało nas, jak ankietowani postrzegają i oceniają działalność szefa telewizji publicznej Wiesława Walendziaka, zmiany programowe pod jego rządami oraz rzetelność i wiarygodność telewizyjnych programów informacyjnych.

Na pytania dotyczące postrzegania i oceny telewizji publicznej zamieszczone w marcowym sondażu¹ odpowiadali tylko ci respondenci, którzy zadeklarowali, że oglądają programy I i II TVP.

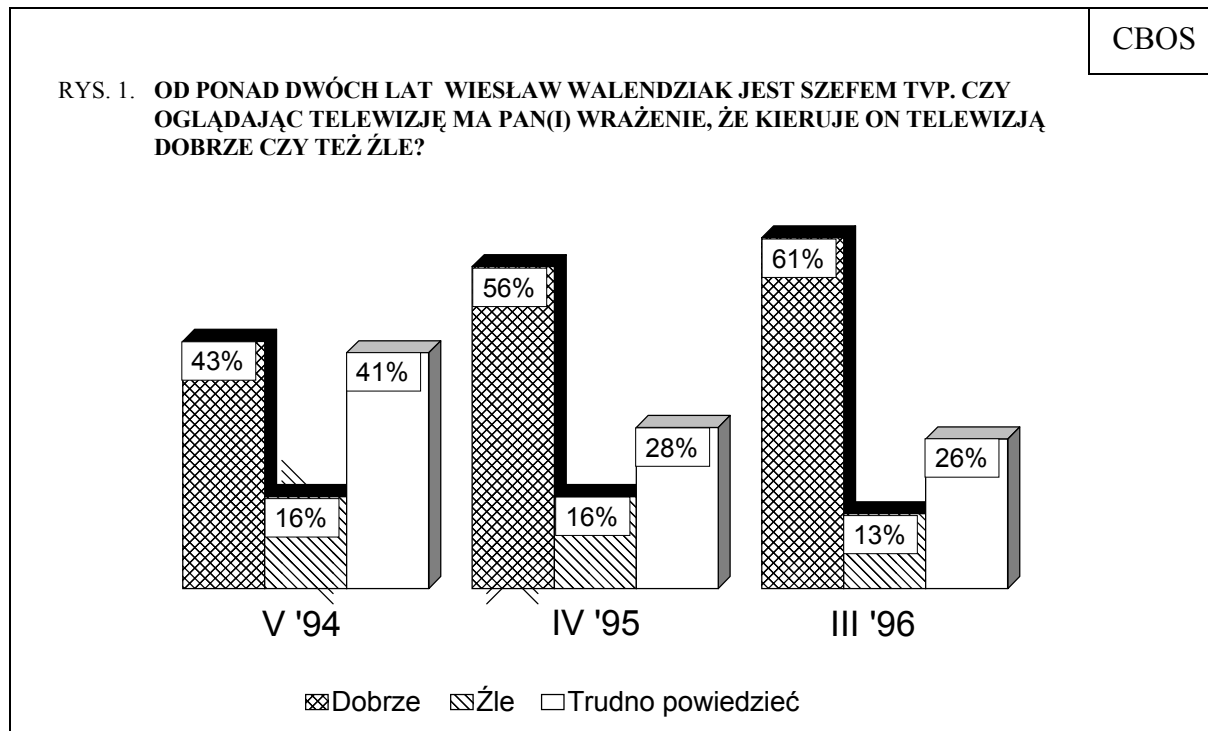
OCENA KIEROWNICTWA TVP I ZMIAN W PROGRAMIE

Minęły ponad dwa lata od nadania Telewizji Polskiej statusu telewizji publicznej i powołania Wiesława Walendziaka na stanowisko prezesa Zarządu. Co pewien czas dochodziły do opinii publicznej głosy krytyczne pod adresem kierownictwa telewizji. Wiesławowi Walendziakowi zarzucano, że źle kieruje telewizją publiczną i nie przestrzega postanowień KRRiTV. Krytykowano program telewizyjny, zwłaszcza audycje informujące o pracy rządu i obecności w telewizji różnych opcji politycznych. Innego zdania byli telewidzowie, którzy wiosną '95 w czasie nasilenia krytyki wobec prezesa Zarządu Telewizji Polskiej w większości pozytywnie ocenili jego działalność, a telewizję publiczną większość uznała za instytucję godną zaufania, zapewniającą dostęp do swoich programów przedstawicielom różnych orientacji².

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (70) zrealizowano w dniach 7-11 marca '96 na 1209-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikat CBOS „Opinie o telewizji publicznej”, kwiecień '95.

Obecnie blisko dwie trzecie telewidzów pozytywnie ocenia pracę Wiesława Walendziaka. W porównaniu z rokiem ubiegłym można mówić o umocnieniu się aprobaty jego działalności.

Działalność szefa telewizji publicznej zyskała akceptację większości przedstawicieli wszystkich grup społecznych. Oceny pozytywne najczęściej wystawiali rolnicy (75%) oraz prywatni przedsiębiorcy (73%).

Najkrytyczniej oceniają kierownictwo telewizji respondenci z wyższym wykształceniem (20%) oraz kadra kierownicza i inteligencja (20%). Wyższe wykształcenie zazwyczaj współwystępuje z większym krytycyzmem wobec środków masowego przekazu, nie tylko telewizji. Co czwarty respondent deklaruje brak wyrobionego zdania o prezesie Zarządu TVP.

O ile trudno doszukiwać się związku między oceną działalności kierownictwa telewizji a cechami położenia społecznego ankietowanych, o tyle rysuje się wyraźna zależność między oceną szefa telewizji a deklarowanymi sympatiami politycznymi respondentów.

Tabela 1

w procentach

Od ponad dwóch lat Wiesław Walendziak jest szefem TVP. Czy oglądając telewizję ma Pan(i) wrażenie, że kieruje on telewizją dobrze czy też źle?	Poglądy polityczne			
	Lewica	Centrum	Prawica	Trudno powiedzieć
Dobrze	48	64	80	46
Źle	31	11	6	6
Trudno powiedzieć	21	25	14	48

Największą akceptację kierownictwa telewizji publicznej deklarują sympatycy prawicy, najmniejszą - zwolennicy lewicy. Warto jednak zwrócić uwagę, że prawie połowa osób o poglądach lewicowych jest zdania, że Wiesław Walendziak dobrze kieruje tą instytucją.

Ocena kierownictwa telewizji współwystępuje, co oczywiste, z postrzeganiem zmian programowych. Ci, którzy pozytywnie ocenili zmiany programowe w ciągu ostatniego roku, są zgodni (84%), że szef TVP dobrze sprawuje swoją funkcję. Połowa spośród badanych stwierdzających pogorszenie się programu telewizyjnego jednocześnie uważa, że Wiesław Walendziak źle kieruje telewizją.

Tabela 2

w procentach

Czy w ciągu ostatniego roku program telewizyjny:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V '94	IV '95	III '96
- zdecydowanie się poprawił	3	4	4
- raczej się poprawił	19	32	30
- jest taki sam - nie widzę różnicy	62	50	49
- raczej się pogorszył	8	7	8
- zdecydowanie się pogorszył	1	2	2
Trudno powiedzieć	7	5	5

Połowa ankietowanych nie dostrzegła w ciągu minionego roku jakichkolwiek zmian w programie telewizyjnym. Co trzeci respondent (34%) uważa zaobserwowane zmiany za korzystne dla ogólnego wizerunku telewizji. Natomiast co dziesiąty badany ma przeciwne zdanie i sądzi, że w ciągu ostatniego roku program telewizyjny się pogorszył.

OPINIE O TELEWIZJI PUBLICZNEJ

Wśród opinii respondentów o telewizji publicznej zdecydowanie przeważają oceny pozytywne. W ciągu ostatniego roku zasadniczo nie zmieniły się opinie o bezstronności, wiarygodności i pluralizmie telewizji.

Tabela 3

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, Telewizja Polska jest:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V '94	IV '95	III '96
- bezstronna, obiektywna	44	49	51
- stronnicza, nieobiektywna	35	31	30
Trudno powiedzieć	21	20	19
- wiarygodna, zasługuje na zaufanie	48	55	55
- niewiarygodna, nie zasługuje na zaufanie	30	27	26
Trudno powiedzieć	23	18	19
- reprezentuje tylko jeden kierunek polityczny	12	13	11
- stara się przedstawiać różne kierunki polityczne	67	72	74
Trudno powiedzieć	21	15	15
- nudna	41	35	29
- interesująca	41	48	52
Trudno powiedzieć	19	16	19

Podobnie, jak temu zdecydowana większość badanych (74%) twierdzi, że telewizja publiczna stara się prezentować różne opcje polityczne (wobec 11% mających odmienne zdanie). Ponad połowa (55%) uznała TVP za instytucję godną zaufania (26% wskazań przeciwnych), a połowa (51%) - za obiektywną (wobec 30% wyrażających przeciwny pogląd).

Bezstronność i obiektywizm telewizji najczęściej zauważają osoby młodsze, do 34 roku życia oraz ankietowani deklarujący prawicowe sympatie polityczne (64%). Natomiast stronniczość zarzucają telewizji przede wszystkim osoby o poglądach lewicowych (49%).

Co piąty respondent nie ma wyrobionego zdania na temat obiektywizmu emitowanych audycji.

Poglądy polityczne ankietowanych wykazują również związek z oceną wiarygodności telewizji: sympatycy prawicy (66%) częściej niż zwolennicy lewicy (49%) sądzą, że telewizja jest wiarygodna i zasługuje na zaufanie. Przeciwnego zdania jest dwie piąte zdeklarowanych zwolenników lewicy (41%) i co czwarty (23%) respondent o poglądach centrowych.

Rok temu poglądy polityczne badanych nie różnicowały ich opinii o kreowaniu przez telewizję wizerunku życia politycznego w Polsce. Respondenci (bez względu na sympatie polityczne) w większości byli zgodni co do tego, że studio telewizyjne jest w jednakowym stopniu dostępne dla przedstawicieli różnych opcji politycznych. W tym roku sytuacja się zmieniła: ocena prezentowania w telewizji różnych orientacji współwystępuje z osobistymi sympatiami politycznymi ankietowanych. Związek ten można określić następująco: osoby o centrowych (78%) i prawicowych (84%) przekonaniach politycznych w większym stopniu niż zwolennicy lewicy (67%) są zdania, że telewizja zapewnia pluralizm polityczny.

Warto jednak podkreślić, że badani o poglądach lewicowych również w większości zgadzają się z opinią, że studio telewizyjne jest w równym stopniu dostępne dla reprezentantów różnych partii politycznych. Podziela ją również 66% potencjalnego elektoratu SLD. Przeciwnego zdania jest co piąty (21%) sympatyk lewicy i 28% przyszłych wyborców SLD.

Zdania na temat atrakcyjności nadawanych programów są podzielone: połowa (52%) ocenia programy I i II TVP jako interesujące, ale dla 29% ankietowanych telewizja jest nudna. Jednak i pod tym względem można mówić o korzystniejszym niż przed rokiem wizerunku telewizji publicznej w opinii jej odbiorców.

Ocena tego wizerunku wykazuje związek z częstością oglądania programów informacyjnych. Pozytywną ocenę ze względu na bezstronność, wiarygodność i niezależność telewizji publicznej najczęściej deklarują telewidzowie systematycznie oglądający programy informacyjne.

W ciągu ostatniego roku nie zmienił się wizerunek telewizji jako przekaźnika wiedzy i informacji o życiu codziennym Polaków. Warto podkreślić, że w maju '94, wkrótce po objęciu kierownictwa telewizji publicznej przez Wiesława Walendziaka, blisko połowa społeczeństwa (49%) uznawała telewizyjny obraz życia w Polsce za niezgodny

z rzeczywistością. Obecnie większość (61%) odbiorców programów telewizyjnych ocenia, że jest on bliski rzeczywistości. Nadal jednak prawie jedna trzecia ma przeciwne zdanie.

Tabela 4

w procentach

Czy obraz życia w Polsce przedstawiany w telewizji jest:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V '94	IV '95	III '96
– całkowicie zgodny z rzeczywistością	2	4	7
– raczej bliski rzeczywistości	35	55	54
– raczej odbiegający od rzeczywistości	40	27	25
– całkowicie niezgodny z rzeczywistością	9	5	5
Trudno powiedzieć	14	9	10

Ogólnie można stwierdzić, że osoby lepiej wykształcone i znajdujące się w lepszej kondycji finansowej częściej postrzegają realistyczne walory telewizyjnego obrazu życia w Polsce.

OPINIE O PROGRAMACH INFORMACYJNYCH

Spośród odbiorców telewizji publicznej zdecydowana większość (88%) przynajmniej kilka razy w tygodniu ogląda jeden z jej programów informacyjnych, np.: „Wiadomości”, „Panoramę”, „Teleexpress”. Prawie dwie trzecie Polaków (62%) ogląda te programy codziennie. Można więc przypuszczać, że dla wielu widzów audycje informacyjne stanowią ważne źródło wiedzy o życiu politycznym w Polsce. Respondentów zapytaliśmy, czy na podstawie wiadomości przekazywanych przez telewizję czują się wystarczająco poinformowani o pracy rządu, prezydenta, Sejmu, partii politycznych.

Tabela 5

w procentach

Czy na podstawie informacji, które podaje telewizja, czuje się Pan(i) wystarczająco czy też niewystarczająco poinformowany(a) o pracy :	Wystarczająco			Niewystarczająco		
	V '94	IV '95	III '96	V '94	IV '95	III '96
– rządu	46	55	56	53	45	44
– prezydenta	43	48	51	55	52	49
– Sejmu	56	72	66	42	28	34
– partii politycznych	38	49	52	60	51	48

Ankietowani, którzy czują się wystarczająco poinformowani o działalności rządu i Sejmu (odpowiednio 56% i 66%), przeważają nad mającymi odmienne zdanie na ten temat (44% i 34%). Należy dodać, że relatywnie nieco wzrosło w porównaniu z rokiem ubiegłym poczucie niedoinformowania o pracy Sejmu. Opinie badanych o tym, czy telewizja dostatecznie czy też niedostatecznie informuje o działalności prezydenta i partii politycznych, są podzielone.

Na podstawie rozkładu odpowiedzi na pytanie o stopień poinformowania przez telewizję publiczną o pracy najwyższych organów władzy państwowej i politycznej można raczej mówić o polaryzacji niż zgodności opinii oceniających.

Ocena stopnia poinformowania nie wykazuje związku z częstością oglądania programów informacyjnych. Może to oznaczać, że nawet nieregularne ich śledzenie daje poczucie znajomości bieżących wydarzeń, ale może też wynikać z faktu, że telewizja jest tylko jednym ze źródeł informacji o pracach rządu, Sejmu, prezydenta i działalności partii politycznych.

W ciągu ostatnich dwóch lat korzystnie zmienił się wizerunek telewizji polskiej w opinii jej odbiorców. Telewizja publiczna cieszy się zaufaniem. Większość telewidzów postrzega ją jako instytucję obiektywną, wiarygodną, a przede wszystkim pluralistyczną. W miarę upływu czasu działalność szefa telewizji publicznej zyskiwała aprobatę coraz większej części ankietowanych.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Od ponad dwóch lat Wiesław Walendziak jest szefem TVP.
Czy oglądając telewizję, ma Pan(i) wrażenie, że kieruje on
telewizją dobrze czy też źle?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	13	26	1195
Płeć				
Mężczyźni	62	15	23	568
Kobiety	59	12	29	627
Wiek				
do 24 lat	56	16	28	183
25-34	72	9	19	220
35-44	66	14	20	275
45-54	65	13	22	175
55-64	53	15	32	167
65 lat i więcej	45	14	40	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	58	12	30	441
Miasto do 20 tys.	61	10	29	142
od 21 do 100 tys.	64	14	23	248
101-500 tys.	64	14	22	235
501 tys.i więcej mieszk.	58	19	23	128
Region				
Północny	63	11	26	138
Zachodni	60	13	28	128
Środkowozachodni	53	16	31	199
Środkowy	61	15	24	208
Wschodni	61	14	26	149
Południowo-wschodni	59	10	31	174
Południowo-zachodni	69	13	18	200
Wykształcenie				
Podstawowe	57	10	33	387
Zasadnicze zawodowe	65	11	23	339
Średnie	59	18	23	380
Wyższe	64	20	15	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	20	10	70
Prac.umysł.niż.szczebła	60	19	21	120
Pracownicy fiz.- umysł.	69	8	23	66
Robotnicy wykwalifikowani	66	11	23	126
Robotnicy niewykwalifik.	56	15	29	57
Rolnicy	75	5	20	70
Prywatni przedsiębiorcy	73	11	16	43
Bierni zawodowo				
Renciści	52	13	35	155
Emeryci	52	15	33	217
Uczniowie i studenci	68	13	19	54
Bezrobotni	59	13	28	138
Gospodynie domowe i inni	65	11	24	79
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	65	18	17	122
Sektor państwowy	61	18	21	135
Sektor prywatny	66	12	23	230
Spółdzielczość	71	11	19	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	60	11	30	293
151 - 225	67	10	23	232
226 - 325	62	11	27	285
326 - 425	56	16	27	168
426 i powyżej	58	22	20	172
Ocena własnych war. mater.				
Źle	62	11	27	441
Średnie	59	14	28	507
Dobre	63	16	20	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	5	34	87
Raz w tygodniu	63	11	27	696
Kilka razy w roku	61	17	22	302
W ogóle nie uczestniczy	47	28	25	108
Poglądy polityczne				
Lewica	48	31	21	284
Centrum	64	11	25	332
Prawica	80	6	14	329
Trudno powiedzieć	46	6	48	249

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, Telewizja Polska jest: 1 - wiarygodna, zasługuje na zaufanie; 2 - niewiarygodna, nie zasługuje na zaufanie (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	26	19	1196
Płeć				
Mężczyźni	53	30	17	569
Kobiety	57	22	21	627
Wiek				
do 24 lat	52	25	23	183
25-34	65	21	14	220
35-44	57	29	14	275
45-54	58	25	17	175
55-64	49	29	22	168
65 lat i więcej	47	25	27	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	23	21	442
Miasto do 20 tys.	55	26	20	142
od 21 do 100 tys.	56	27	17	248
101-500 tys.	56	25	19	236
501 tys.i więcej mieszk.	50	35	15	126
Region				
Północny	60	23	17	138
Zachodni	46	35	19	129
Środkowozachodni	53	28	20	199
Środkowy	56	27	17	208
Wschodni	62	24	14	150
Południowo-wschodni	52	21	27	173
Południowo-zachodni	58	24	18	200
Wykształcenie				
Podstawowe	54	24	21	389
Zasadnicze zawodowe	58	20	22	339
Średnie	53	32	15	378
Wyższe	59	27	14	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	65	24	10	70
Prac.umysł.niż.szczębla	57	35	8	120
Pracownicy fiz.- umysł.	53	18	29	66
Robotnicy wykwalifikowani	64	25	11	126
Robotnicy niewykwalifik.	55	27	17	57
Rolnicy	73	23	5	71
Prywatni przedsiębiorcy	60	24	16	43
Bierni zawodowo				
Renciści	43	29	28	155
Emeryci	50	25	25	217
Uczniowie i studenci	46	22	32	54
Bezrobotni	53	28	19	138
Gospodynie domowe i inni	63	21	16	79
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	62	24	14	122
Sektor państwowy	59	30	12	135
Sektor prywatny	58	27	15	230
Spółdzielczość	55	26	19	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	55	22	23	293
151 - 225	57	26	17	232
226 - 325	57	23	20	285
326 - 425	51	30	20	168
426 i powyżej	56	34	10	172
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	27	18	441
Średnie	55	25	20	508
Dobre	57	25	18	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	21	36	88
Raz w tygodniu	57	24	19	696
Kilka razy w roku	55	28	17	303
W ogóle nie uczestniczy	53	35	12	107
Poglądy polityczne				
Lewica	49	41	9	284
Centrum	56	23	21	332
Prawica	66	19	15	329
Trudno powiedzieć	47	20	33	250

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, Telewizja Polska: 1 - reprezentuje tylko jeden kierunek polityczny; 2 - stara się przedstawiać różne kierunki polityczne

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	74	15	1195
Płeć				
Mężczyźni	14	76	10	569
Kobiety	9	71	20	626
Wiek				
do 24 lat	12	78	10	182
25-34	5	83	12	220
35-44	12	76	11	275
45-54	15	80	5	175
55-64	11	67	22	168
65 lat i więcej	13	53	33	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	8	74	18	442
Miasto do 20 tys.	14	71	16	141
od 21 do 100 tys.	14	74	12	248
101-500 tys.	11	74	15	236
501 tys. i więcej mieszk.	19	72	9	126
Region				
Północny	15	71	14	138
Zachodni	10	75	15	129
Środkowo-zachodni	11	72	17	199
Środkowy	13	75	12	208
Wschodni	10	72	13	149
Południowo-wschodni	10	72	18	173
Południowo-zachodni	12	73	15	200
Wykształcenie				
Podstawowe	10	65	25	389
Zasadnicze zawodowe	8	81	10	339
Średnie	15	76	10	378
Wyższe	16	72	12	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	12	80	8	70
Prac. umysł. niż. szczebla	18	74	8	119
Pracownicy fiz. - umysł.	6	87	7	66
Robotnicy wykwalifikowani	10	83	7	126
Robotnicy niewykwalifik.	23	67	10	57
Rolnicy	5	87	8	71
Prywatni przedsiębiorcy	8	80	11	43
Bierni zawodowo				
Renciści	11	62	27	155
Emeryci	11	66	23	217
Uczniowie i studenci	19	73	9	54
Bezrobotni	11	74	15	138
Gospodynie domowe i inni	3	77	20	79
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	15	79	6	121
Sektor państwowy	14	80	6	135
Sektor prywatny	11	78	10	230
Spółdzielczość	14	75	11	29
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	9	76	15	293
151 - 225	11	73	16	232
226 - 325	11	73	16	285
326 - 425	15	70	15	167
426 i powyżej	14	75	11	172
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	74	15	441
Średnie	12	72	16	508
Dobre	11	76	13	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	4	71	25	88
Raz w tygodniu	11	75	14	695
Kilka razy w roku	12	74	14	303
W ogóle nie uczestniczy	21	63	16	107
Poglądy polityczne				
Lewica	21	67	12	284
Centrum	10	78	12	332
Prawica	7	84	9	329
Trudno powiedzieć	8	62	30	250